

บทที่ 3

แผนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

3.1 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของ เสียงสะท้อนความรู้สึกของมนุษย์ โดย เรียบเรียงจากเสียงสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้ศึกษา เช่น ภายในและภายนอกในแต่ละสภาพแวดล้อมที่ผู้ศึกษาพบเจอ และสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการทางด้าน Electronic Acoustic เนื้อหาผลงานมุ่ง แสดงอารมณ์ความรู้สึกถึงความน่ากลัว อึดอัด และผ่อนคลาย สะท้อนให้เห็นถึงสังคมปัจจุบัน ซึ่ง ผลงานจะศึกษาอยู่ในกรอบของหลักจิตวิทยา การนำเสนอในรูปแบบ Sound art Installation ใช้ การมองเห็นภาพ บรรยากาศของสี แสงเงาของวัตถุ เพื่อต่อยอดเสริมให้งานออกแบบเสียงมีพลัง อำนาจในการตีความหมายส่งผลกระทบต่อความรู้สึกรวมทั้ง และเพื่อให้ผู้ฟังได้ใช้ประสาทสัมผัสการรับรู้ทางการได้ยินและการมองเห็น เกิดการตอบสนองปฏิสัมพันธ์กับชิ้นงาน โดย กลั่นกรองจากประสบการณ์การรับรู้ที่มีอยู่เดิมของผู้ฟัง และได้รับประสบการณ์การรับรู้ใหม่จาก ชิ้นงาน

3.2 แผนการดำเนินงานและวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

การศึกษา เรื่องศิลปะการจัดวาง : สัมพันธภาพระหว่างเสียงอคูสติก อิเล็กทรอนิกส์ กับ ความรู้สึกของมนุษย์นั้น ผู้ศึกษาได้แยกกระบวนการสร้างสรรค์ออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่

1. รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แนวคิด ผ่านกรอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างสรรค์ผลงานทางด้านเสียง อคูสติก อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Acoustic)
4. สร้างสรรค์รูปแบบงานแสดง ศิลปะการจัดวาง (Art Installation)
5. จัดแสดงผลงานในรูปแบบนิทรรศการศิลปะสู่สาธารณชน
6. จัดทำแบบสอบถาม
7. สรุปการค้นคว้างานวิจัย

ส่วนที่ 1 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะรูปแบบ ทิศทางการนำเสนอ เทคนิค และกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานที่จะสื่อออกมาให้ตรงตาม

แนวความคิด โดยศึกษาจากข้อมูลจริงจากการบันทึกเสียงที่อยู่รอบตัวมนุษย์ และศึกษาข้อมูลจากการได้รับอิทธิพลจากการศึกษาผลงานของศิลปิน

อีริค ซามาค (2532) ได้ศึกษาเรื่อง “Animal in Cage” ลักษณะงานเป็นงานจัดวางทางด้านเสียง ให้มีการปฏิสัมพันธ์ทางโสตและทัศนูปกรณ์

พีรพงษ์ พันธะศรี (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “สัมพันธ์ภาพระหว่างภาวะอารมณ์กับมิติของสี” ลักษณะงานเป็นการจัดแสดงงานทางด้านทัศนศิลป์ในรูปแบบศิลปะการจัดวาง

เคอิโกะ โทริโกเอะ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “สุนทรียภาพของการได้ยินที่กว้างไกลกว่าเสียงดนตรี” ลักษณะงานเป็นงานเก็บบันทึกเสียงตามสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เคอิโกะ สัมผัสมา

อัลวิน (1981) ได้ศึกษาเรื่อง “ดนตรีที่มีผลต่อสรีรวิทยาของมนุษย์” เป็นงานวิจัย ระดับเสียง ความดัง และจังหวะจะมีผลต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดดำ มีผลต่อการตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึก

ส่วนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แนวคิด ผ่านกรอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้ ทั้งในรูปแบบเอกสาร และรูปแบบดิจิทัล มาวิเคราะห์ผ่านกรอบทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในสร้างสรรค์ผลงานอันได้แก่

ตาราง 2 กรอบทฤษฎีในการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ลักษณะของผู้รับรู้	ทฤษฎีการรับรู้	ทฤษฎีทางด้านเสียง	ทฤษฎีทัศนธาตุทางศิลปะ
ลักษณะของผู้รับรู้	ลักษณะของสิ่งเร้า	เสียง	จุด
ความต้องการ	ขนาดความเข้มหรือความหนักเบา	- ระดับเสียง	เส้น
ความเชื่อ	ของสิ่งเร้า	- ความสั้นยาวของ เสียง	สี
อารมณ์	ความเคลื่อนไหวของสิ่งเร้า	- ความเข้มของเสียง	น้ำหนัก
ความคาดหวัง	การกระทำซ้ำๆของสิ่งเร้า	- คุณภาพของเสียง	รูปร่าง
อิทธิพลของสังคม	ขนาดของสิ่งเร้า	จังหวะ	รูปทรง
ความพร้อมหรือการ	ความแปลกใหม่	ทำนอง	พื้นผิว
เตรียมพร้อมที่จะรับรู้	ความคงทน	พื้นผิวของเสียง	พื้นที่ว่าง
เจตคติ	ลักษณะการตัดกันของสิ่งเร้า	สีสันของเสียง	โครงสร้างขอบเขต
ความสนใจ		คิดลักษณะ	แสงสี

ส่วนที่ 3 สร้างสรรค์ผลงานทางด้านเสียง

ในส่วนนี้มีการคัดสรรเสียงอคูสติก คือ เสียงที่เกิดขึ้นจริง หรือ มีอยู่จริงรอบตัวมนุษย์ ซึ่งเป้าหมายทางด้านอารมณ์ความรู้สึกของลักษณะเสียงที่ผู้ศึกษาเลือกใช้มี 3 ลักษณะ ได้แก่ เสียงที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เสียงที่มีอยู่ในธรรมชาติ และ เสียงที่มนุษย์สร้างขึ้นใหม่ ซึ่งจะนำมาใช้ในการประพันธ์เสียงใหม่ด้วยเทคนิคทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีหลักเกณฑ์การคัดสรรตามหลักการประพันธ์ดนตรี เพื่อสะท้อนให้เห็นอิทธิพลของเสียงต่ออารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการเตรียมการผลิต (Preproduction) เป็นการนำผลการสรุปข้อมูลมาดำเนินการสังเคราะห์ เพื่อดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านเสียง ดังนี้

- วิเคราะห์แนวความคิดในการสร้างสรรค์ และเป้าหมายในการสื่ออารมณ์
- คัดแยกไฟล์เสียงรูปแบบดิจิทัลตามแนวความคิด แบ่งออกเป็น 3 อารมณ์

ความรู้สึก อันได้แก่ น่ากลัว อึดอัด ตื่นเต้น ผ่อนคลาย

3.2 ขั้นตอนการผลิต (Production) หลังจากได้ข้อมูลที่ได้ผ่านการคัดสรร และวิเคราะห์ทั้งหมดแล้ว จึงนำมาสร้างสรรค์ ในเทคนิค อคูสติก อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Acoustic) ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

- NUENDO
- SONAR
- Audio Mulch

ส่วนที่ 4 สร้างสรรค์รูปแบบงานแสดง ศิลปะการจัดวาง (Art Installation)

ในส่วนนี้ได้มีการจำลองสิ่งแวดล้อมรอบตัวของมนุษย์ขึ้นมาใหม่ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกของผู้ศึกษา เมื่อกระทบกับผัสสะทางการมองเห็นและช่วยส่งเสริมให้งานสร้างสรรค์ทางด้านเสียงมีพลังมุ่งไปในทิศทางที่ผู้ศึกษากำหนดอย่างชัดเจนมากขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยหลักทัศนธาตุ จุด เส้น สี น้ำหนัก รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว พื้นที่ว่าง แสงสี โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- วิเคราะห์แนวความคิดในการสร้างสรรค์ และเป้าหมายในการสื่ออารมณ์
- Sketch รูปแบบ ตามแนวความคิด
- เลือกวัสดุตามความเหมาะสม
- ลงมือสร้างสรรค์ ตาม Sketch

ส่วนที่ 5 จัดแสดงผลงานในรูปแบบนิทรรศการศิลปะสู่สาธารณชน

เป็นการนำผลงานที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์แล้ว มาเผยแพร่สู่สาธารณชน โดยผ่านกระบวนการ และขั้นตอนในการจัดนิทรรศการดังต่อไปนี้

1. ขั้นการวางแผน

การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกก่อนลงมือปฏิบัติงานทุกประเภท นับเป็นขั้นสำคัญที่สุดที่ส่งผลถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของแต่ละงานได้ การวางแผนที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 ประเภทและกิจกรรมของนิทรรศการ งานนิทรรศการในครั้งนี้ได้จัดในรูปแบบงานศิลปะการจัดวางทางด้านเสียง ซึ่งใช้ชื่อของนิทรรศการในครั้งนี้ว่า เสียงสะท้อนความรู้สึกของมนุษย์ (Reflection Sound of Human's Emotion)

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดนิทรรศการ

เพื่อต้องการนำเสนอผลงานศิลปะการจัดวางด้านเสียง ให้เกิดการโต้ตอบปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผลงานกับผู้ชม ในเชิงการตีความหมายทางอารมณ์ความรู้สึก

1.3 สถานที่จัดนิทรรศการ

Minimal Gallery

1.4 ระยะเวลาในการจัดนิทรรศการ

วันที่ 18 – 22 พฤษภาคม 2552

1.5 ผู้จัดและกลุ่มเป้าหมายของนิทรรศการ

ประชาชนทั่วไป และผู้ที่สนใจ

1.6 วิธีจัดนิทรรศการ

เป็นการตั้งวัตถุประสงค์ กลุ่ม เป้าหมาย เนื้อหาและกิจกรรม ระยะเวลา สถานที่ เวลา งบประมาณ การออกแบบนิทรรศการ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและการประชาสัมพันธ์

1.7 งบประมาณ

20,000 บาท

1.8 การประชาสัมพันธ์งานนิทรรศการ

การประชาสัมพันธ์เป็นการประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดนิทรรศการ โดยมีกรออกแบบโปสเตอร์ติดตามสถานที่ต่างๆ และการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2. ชั้นปฏิบัติการผลิตสื่อและติดตั้ง

การปฏิบัติการ เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับ การติดตามและการประเมินผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในขั้นนี้เป็นการนำเอาแผนไป ปฏิบัติใช้จริง ประกอบด้วยการออกแบบในงานนิทรรศการ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การลงมือติดตั้ง และการควบคุมดูแลความปลอดภัย

2.1 การออกแบบในงานนิทรรศการ การออกแบบในงานนิทรรศการจำแนกได้ดังนี้

2.1.1 การออกแบบโครงสร้าง ได้แก่โครงสร้างทางกายภาพของงาน นิทรรศการทั้งหมด ซึ่งได้แก่ โครงสร้างของพื้นที่ที่ใช้ในการจัดแสดง

2.1.2 การออกแบบสื่อ 2 มิติ

2.2 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์

2.3 การลงมือติดตั้งสื่อต่างๆ

2.4 การควบคุมดูแลความปลอดภัย

3. ชั้นการนำเสนอ

ในขั้นนี้เป็นการแสดงเนื้อหาข้อมูลหรือสื่อต่างๆ ให้ผู้ชมได้รับรู้ ทดลอง จับ ต้องหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามที่วางแผนออกแบบและติดตั้งไว้

3.1 เปิดนิทรรศการ เป็นกิจกรรมเริ่มแรกที่แสดงถึงความพร้อมเพียงในการเตรียม งาน พร้อมทั้งจะเปิดให้ผู้ชมหรือกลุ่มเป้าหมายเข้าชมนิทรรศการอย่างเป็นทางการ

3.2 การนำชมและดำเนินกิจกรรม

ส่วนที่ 6 จัดทำแบบสอบถาม

ในส่วนนี้เป็นขั้นตอนหลังจากการแสดงผลนิทรรศการ (Post Production) เป็นขั้นตอน ของการประเมินผล การประเมินผลเป็นงานสุดท้ายที่มีความสำคัญที่สุดของการปฏิบัติงานทุกชนิด เพราะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานแต่ละครั้ง การประเมินผล การจัดนิทรรศการควรครอบคลุมทุกด้านทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้เห็นถึงข้อดีข้อเสียจุดเด่น จุดด้อยที่สามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงในการจัดงานครั้งต่อไป

การประเมินโดยกลุ่มผู้ชมหรือกลุ่มเป้าหมาย ความสำเร็จของนิทรรศการอยู่ที่ผู้ชม ดังนั้น จึงต้องประเมินจากผู้ชมเพื่อสะท้อนให้เห็นข้อเด่นและข้อด้อยของการจัดนิทรรศการแต่ละ ครั้งว่าสอดคล้องหรือตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งประเมินได้หลายวิธี ใน นิทรรศการครั้งนี้เลือกการใช้แบบสอบถามในการประเมิน

ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้ในการประเมินนิทรรศการในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าชม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อผลงานสร้างสรรค์ และการจัดนิทรรศการ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา

ส่วนที่ 7 สรุปการค้นคว้างานวิจัย

ทำการสรุปการค้นคว้าวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งทำการบันทึกการสร้างสรรค์ผลงาน Sound Art Installation ลงในแผ่น CD – ROM เพื่อนำไปเผยแพร่ และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไป